

Գ Ա Ղ Ա Փ Ա Ր Ի Յ Ա Ղ Թ Ա Ն Ա Կ Ը

ԳԵՂԱՄԱՅ գեղեցիկ ծովակի ականա-
կիտ ջրերէն դուրս կը ցցուի սեւ քարաբլուր
մը, Սեւան կղզին է այն: Հոն երկու դար
յառաջ, կը թռչի մեզ, մայիսեան առաւօ-
տուն, Ժայռի մը քոսի վրայ, որ կը կարկառի
դէպ ի ծով, նստած էր պատանի մը ծաղ-
կափայլ հասակին մէջ՝ վառվռուն աչքերն,
մտածումեանց մէջ խորասուզուած՝ սեւեւ
ուել էր հեռուն միայլ հորիզոնի վրայ: Անոր
մտքի միջէն դարերու տողանցք մը կ'ան-
ցնէր այլ եւ այլ բաղդով: Մերձ ուրախու-
թեամբ կը թնդար սիրտն, կը շիկնէին
երեսներն: մերթ խռոված՝ գունառ այտեւ-
րէն աղի արտասուքի կամ ինքն արբերակէն
կը գլորէին եւ կը թափէին օղբանուագ
ալիքներու ծոցին մէջ, որ սրտափակ հա-
ռաչանքներով կու գային խորտակուելու
երազող պատանիի ոտքերի տակ: Միտմարի
անմարմ թուի աչքերը կը խորասուզուէին
երբեմն հանդարտած կապոյտ ջրերու հա-
յելոյն մէջ, յորում շրջակայ անշարժ լեռ-

ներն եւ գեղածիծաղ բլուրներն մեղմօրէն
կ'որորաւէին: Այն, գոչեց պատանին, այս-
պէս անհաստատ եւ երեւուն է նաեւ մարդ
եւ իւր գործը, զոր ժամանակն կը ստեղծէ
եւ կը կործանէ: Պահ մը կարծեց թէ յու-
սահատումեան երկիւղն պիտի լնկնէր իւր
արի հոգին, պահ մը մտածեց թէ իւր միտքը
պիտի նաւաբեկի կապոյտ կանաչ ամեհի
ալիքներու մէջ, զորս կը յարուցանէր հիւ-
սիսային բարկ քամին, եւ սիրտն դիւրարեկ
կուրի մը պէս ջարդուփշուր եղած՝ կտոր-
ուանքը պիտի ցանուէն ցրուէն ծովակի ափի
դիւրաշարժ աւազին վրայ:

Դժոխսաշունչ հովին յարուցած բարկա-
հայթ ալիքներն՝ սպիտակ բաշերով՝ շարան
շարան կու գային մին քան զմիւսն կատաղի
յարձակումով զարնուելու կոցինն որձաքար
կողերուն եւ կը փշուռէին փրփուրներու
մէջ: Ալիքներու կոխը Ժայռերուն դէմ կը
զուարճացնէր պատանոյն սիրտը. երկար
դիտեց եւ տեսաւ որ ծովը յետ կը քաշէր

խոր մոնչիւնով իւր պարտուած՝ ալիքները եւ սեպացեալ ժայռն կը մ'ուար իւր հիման վրայ անշարժ ու յարմարական։

Միսիմար՝ բնութեան ընծայած տեսաւրանը խորհրդանշէ մը համարեցաւ հոգեկան աշխարհի, հեռապատկեր մը իւր ծրագրած Հաստատութեան։ Ծով է նաեւ մարդկային կեանքն, ուր պակաս չին շատ աւելի ամենի սպիքներ, բայց մարդկութիւնը կայ եւ կը տեսէ։ Ժամանակի յորձանքները չկարացին փշուել եւ կորցնել անոր գոյութիւնը։ Ջրմեղեիկ ցրերու վրայ ծփացող տապանը, մարդկութեան գաղափարն էր, որ ալէկոծութեան դիմադրելէն վերջը կը հանգչի

Ի Հեռոն Ազատ՝ որ զազաթարք աստղանձ
Յանդըղախոր հիմն ունի վիճի է նըսեմ,
Յանքերական պատեալ կողից բերեղեայ,
Ուր ոչ բազէ, ոչ թիւ արծույն խոյանայ,
Լոկ լըռութիւն բազմադարեան տիրէ սնդ,
Յականց վանեայց ի պաղպաղուն զահաւանդ,
Ընդ անվըթար կապոյտ վրանաւ լուսավառ
Հրաթեհաւ ճեմի Ոգի վեհափառ։

Այդ Ոգին, Միսիմարի Ազգիս վերածնութեան գաղափարն էր որ կը ծնանէր Գեղամայ ծովու ծիրանածուէն կապոյտ կանաչ ջուրերէն։

Նա կը հաւատարմէ թէ՝ իւր գաղափարը Սեւանի պագալը ժայռի նման պիտի կառնայ փշուել թշնամիներու յարձակումները, եւ յարուցած փոթորիկները եւ կատաղի յարձակումները։ պիտի տեսնէր խորտակուած անոնց ժանգոտ գէնքերը կրանիտայ կողերուն վրայ։ Նա հասկացաւ թէ Հայրենիքի վերածնութեան գաղափարն, պիտի ներշնչէ իւր հետեւողներին չկախենալ թըշնամութեան, նախանձու, չար կամքի յառուցած ալիքներէն, թէ անոնք առաքինութեան եւ սրբութեան պատուանդանի վրայ կիշրուին եւ օդուն մէջ կը ցնդին։ Նա տեսաւ, մտածեց եւ հասկացաւ թէ՝ Սեւանի ժայռի տուած օրինակին պէս, պէտք է լինի մտքի եւ գաղափարի հիմունքն ու հաստատութիւնը։ Ոչ մի սպառնալիք, ոչ մի բռնութիւն՝ կարող չպիտի լինի ընկճելու վերածնութեան եւ Ազատութեան հոգին,

երբ նա կը գործէ գիտակցաբար եւ հաւատարմութեամբ իւր գործի վերականգնման, սրբութեան եւ արդարութեան։ Միսիմար թափանցեր էր իւր գաղափարի մեծութեան մէջ։ Նա լոյս մ'էր խաւարը լուսաւորելու, Նա կրակ մ'էր անապատները հրդեհեցնելու, աստուածային շունչ մ'էր ելեկելեւան դաշտի ոսկորներն յարուցանելու, Մարգարէի ոգի մ'էր որ կը խօսէր նորա սրտի մէջ, եւ կը գոչէր։ Եւ՛ յերկրէ քումմէյ եւ յազգէ քումմէ եւ եկ յերկիր զոր ցուցից քեզ, ուր Տիրամօր ասած ԵՂԻՑԻՆ՝ ԵՒ ԵՂԵԻ պիտի ըլլար։

Միսիմար Գեղամայ ծովու բլրակի վրայ յղացած Հայրենիքի վերածնութեան գաղափարն, Սեւանայ ապառաժին վրայ սերմանելու սիրտ չըրաւ։ Վասն զի Արեւելքի բռնակալներն եւ բռնութիւններն, Հայրենի դրախտն աւերակի կոյտի մը, խոպան անապատի վերածեր էին։

Զուր որոնէ նա զԱրտագրեւ և զՄեհի.
Անդ վաղափուլ զիտէ դերբուկ և շինին.
Եւ յարաստուացն հոսանա զանդի սեւա փողին.
Ըզաշատտանն զնրն զՀայոց ոսկեղանձ.
Թափուր զաղարթ, որից անհի զազանաշու.
Ոչ եւս նաւայ ճեռաստանէ զայ տորմիդ
Բանաւ յերկրն ըզրովիճայս ոսկեհիդ.
Եւ ոչ զաշխարհն հատեալ դռնան լի զանձուց
Վաճառականն յաւիտենից Հայկազունք...

Հայ ազգը նստեր էր խաւարի մէջ, անաստղ եւ անարեւ երկրի տակ։ մութ գիտանի մէջ բանդարկութեամբ նման մաղկուտելով կը թաւալէր աչքերն լուսոյ մէկ հառաքայթ մը տեսնելու, որ փարատէր բազմադարեան աղջամուղջն եւ տրտմութիւնը։ Այդ լոյսը որ երկնքին ծնունդն է Արեւմուտքէն պիտի ծագէր։ Ուստի Միսիմար յոյսը կտրած Արեւելքի աշխարհէն ուր արեւն անցեր էր իւր միջօրէն, եւ տարեր էր հետը կրօնքի, գիտութեան եւ մարդկային իմաստութեան հաճանքներն։ Իւր միտքն ալ հետեւեցաւ լուսացնող գնդին եւ ոտքերն ուղղեց դէպ ի Արեւմուտք, ուր ծաղկեր էին Նոր Աթէնք եւ Նոր Աղեքսանդրիա։

Յունիսի սքանչելի առաւօտներէն մին էր, երբ ողն մաքուր եւ պայծառ՝ արշալոյսի Աղօղբանը ծիրանի գօտիով կը պատէր Հայքնիքի հորիզոնը, երբ դեռ Արուսեակն իւր արծաթի լուսովն եւ բոլոր գեղեցկութեամբ, կը վառվէր կապոյտ երկնքի երեսին, Մխիթար ձեռն ի ծոցին՝ լաստափայտով մը ելաւ Յամաքաբերդ։ Սրտահմլիկ էր բաժանուած։ Մխիթար անհուն կարօտով յիշեց սուրբ Խորանը, Տիրամօր կենդանազիրն եւ եղբայրն, որուն հետ իր սրտի ծրարոցի յուսոյ թելը՝ անխզելի պիտի տանէր հետը, ինչպէս Արաւօտու աստղին փայփլուն ճառագայթները, կապոյտ քրի երեսին ալիքէ ալիք լոյ տալով կը հետեւէին անոր քայլերուն։

Միկնելու ժամն հնչեց. Մխիթար ծիւռ սանձերը ձախ ձեռքին մէջ սխմած, դարձաւ անգամ մ'ալ դիտելու Սեւանը, վերջին հրատապ համբոյր մը դրախտաշունչ օդի միջէն թռուց դէպ ի սիրելի կղզեակն, փոփկեցաւ սիրտն ու հառաւիչեց։

*Այ՛ իմ խաժակն խաժաւանջ խաժակն
կապոյտ յառա՛կ կապոյտ զըմէթ լուսայեռ,
Ծով հայրենեաց, ծով Գեղամայ գոհոցնիկ,
Զորով փարե սիրտ, աչքս՝ առաջ, կան տարածիզ։*

*Սարք եւ բըլուրք, ափունք, երկինք եւ ալիք
Զուգադիմակ զինեւ փարին խաղաղիկ։*

*Այլ քո տէս, քո տարփ, քո յուշ, քո լոկ անուն՝
Զողիս քաղէ, ա՛յ Գեղամէ հայկազուն։*

Զգաց Մխիթարի զգայուն սիրտը սիրելիներէն բաժնուելու դաւանութիւնը, հայրենիքին հեռանալու ցաւն. բայց գերագոյն մխիթարութիւնը որ կը զգար Հայրենիքի վերածնունդեան ծրագրին մէջ, ամենայն ինչ կը քաղցրացնէր անոր եւ կը թեթեւցնէր օտարութեան ծանրութիւնն։

Վեհ հոգիներն ծնուած են գործելու վերնական ներշնչութեամբ, առանց վտանգելու իրենց բանին լոյսը, առանց կորցնելու իրենց անձնիշխան կամքը։ Նախախնամութիւնն իւր բարձրագոյն խորհրդողներն աւանդ ձեռքով կը կատարէ, անոնք կը դառնան վեհագոյն եւ բարձրագոյն գաղա-

փարներու ստեղծագործողներ, Առաքեալներ։

Մխիթար իւր Տանը հիմն գնդէն յառաջ յիշեց Սեւանի քարակարկառը, յիշեց ամսիկ ալիքներն որ կը փշրուէին ժայռի ոտքին տակ. ուստի ժամանակի կործանաբար ալիքներուն դիմադրելու համար, ուզեց հաստատութիւն եւ տեւականութիւն տալ իւր կենսատու կենսքին, բազմապատկել իւր անձնատուութիւնը, ներշնչել իւր սէրը իւր հոգին իր նմաններին, որոնք յաջորդաբար յաւերժացնէին իւր սկսած գործը։ Խորապէս համոզուած լինելով որ մի մեծ եւ տեւական գործ առանց ընկերութեան եւ բազմաց օգնականութեան չէ կարելի կատարել, գտաւ ընտրեց իրեն հաւատարիմ անձինքներ եւ կազմեց կրօնական մարմին մը, Միաբանութիւն մը, անձնանուէր մշակներու « ոյք անդադար գցայգե գլխերիկ տքնեսցին ի գրաւոր ուսմունս, առ ի լուսաւոր առնել սուրաւելապէս զվիտս հայագեաց » եւ Հոյաստան աշխարհը։

Հագիւ Մխիթար իւր հաստատութեան հիմունքն կը ձգէր, իսկ եւ իսկ սկսաւ խաւարի եւ լուսոյ միջեւ կռիւն։ Ո՛չ կ. Պոլսի եւ ոչ Միեծն Բարձրեղոյն ցուցած երկիրը չէր, ուր կ'ուզէր հիմնել Մխիթար իւր Տունը. անոր համար ընտանիքի թշնամութիւնն եւ բարբարոսիւնը՝ սպառնալիքներով դիմեցին նոր Հաստատութեան վրայ։ Տառակուսել սկսաւ, Մխիթար յԱստուծոյ էր իր գործը թէ՛ մարդոյ. ապա յիշեց Եղեցին եւ զօրացաւ։

Թուրքը, Հայի յաւիտենական պատու հաւար, Միեծնի դրան առջեւ կանգնեցաւ։ Վեհեղիկեան քաջարի թեւաւոր առիծն, իւր յաղթական դափնիներու վրայ գերալըշիւ ուժէն վիրաւոր կ'իյնար շնչասպառ։ Այն ատեն Հայոց Հրեշտակն փութաց Մասիսու սուրբ սարէն. սուր թռիչքով հասաւ Միեծն, աներեւոյթ զօրութեամբ զօրացուց եւ իւրախուսեց զՄխիթար չլքելու իւր գերագոյն նպատակն, իտալիա ցոյց տալով։ Հայաստանի յոյսն եւ վերածնունդեան ոգին ապաստանեցաւ դարձեալ լաստափայտին։ Զուարճացաւ ծով իւր գեղեցիկ գանձով։

հիւսիսէն մղուած ամիճներն, գոգցեալ Հայաստանի ժողովրդեան եռամիշտ բարձրացած բազմակնեան ըլլային, կը ծափանարէին լուսանորոգ Սերաստացոյն անհաստատ քայլերն դէպի յաղթանակ: Միսիմար կը մտնար էրեկորնեայց երկիրները, արեւմտեան զարգացման եւ քաղաքակրթութեան լոյս աշխարհին: Ալեքիականի փառապանծ դշխոյն նորադիտակ հիւրին կ'ընծայէր իւր աւկունքներու փոքրագոյնը, Ս. Ղազարու համեստ կողմն, այն յուսով որ Հայկական գաղութն մեծցնէր բարձրացնէր սնոր արժէքն եւ գինը:

* *

Ոգին Հայաստանի, փոխանակ Գեղամայ ծովուն եւ Սեւանին՝ թողով Ս. Ղազարու պարգեւական կողեակն՝ Հանդիւն գեղա՝ ծիծաղ ափունքներու վրայ, վերադարձաւ Ազատ լեռան գլուխն. Հայ Հաստատութեան բարի լուրը տանելով տառապող Հայերնիքին, Մայր Հայաստանին:

* *

Միսիմար սկսաւ առնել եւ ուսուցանել: Նիւթական բարեգալութեան հաւասար, մանաւանդ աւելի պերճ եւ փառահեղ, ծկսաւ քարծրանալ կրօնքի եւ գիտութեան ճահարը: Մեծ գործերը կատարուած են կրօնքի ազդեցութեան տակ՝ հաւատքով եւ սիրով. ուզեց Միսիմար որ լուսաւորչի քրիստոսաւանդ հարաւորեալ զօրացնէ Հայ ժողովրդը իւր յարաբանքին մէջ, ուզեց որ Յիսուսի Սէր վառէ սրտերը, նուիրելու իրենց անծր զոհի սեղանի վրայ, Այդ սեղանը թէ Աստուծոյ եւ թէ ընկերոջ զոհը պիտի ընդունէր. այդ երկու պատուիրանքն կախուած են ամենայն օրէնք եւ մարգարէք, սէր Աստուծոյ եւ սէր ընկերին: Այս երկու պատուիրանները առանց գիտութեան, կը նմանին գեղեցիկ պարտիզի մը որ ջուր չունի, սյլ կը մանի երկնից ցօղով: Գիտութիւն, ուսումն, յաւաքադիմութիւն են՝ այն աղբիւններն եւ յորդանոս ջրերն, որ պարարտութեամբ կ'ար-

բուցանեն անդաստաններն եւ պտղաբեր կ'ընեն անապատները: Այս տեսակի էր Հիմնարկութիւնը զոր ծեռնարկեց եւ գլուխ բերաւ Միսիմար:

Արտակարգ հանգամանքներու մէջ վսաւ տակեցին մեղուօրէն Հայն եւ հարազատ որդիքն, ափ մը հողի վրայ, երկարագի աշխատութեամբ մշակեցին Հայ միտքը, բարձրացուցին Հայագգը, եւ վառեցին Հայ ժողովուրդի սրտի մէջ Աստուծոյ եւ Հայրենիքի սէրը, արբուցին խաւարահալած գիտութիւնը, ինքն հնար լինէր կրօնք, Հայրենիք եւ Գիտութիւն, գոյներով նկարել, այդ պիտի ըլլար Միսիմարի բարձրացուցած, եռախորհուրդ դրօշի գոյները, որ Հանդիւն ափունքի վրայ կառուցած Փարոսի ծայրէն լոյս, ջերմութիւն եւ հոգի սփռեցին հեռաւոր հայրենիքի կապոյտ լեռներու եւ կսմաջ դաշտերու վրայ:

* *

Յիսուն տարիներու բեղմնաւոր երկունքի արդիւնքով ծանրաբեռնուած անոր վեհ հակաւոր կը բոլորէր լուսաշող մանեակ մը անմահութեան: Միսիմար անցելոյն յետաւ հայեացք մտածութեան ինքնաբերաբար կռնեցաւ կողեկի պարոսի վրայ, արտասովոր հաճոյք մը զգաց ծծելու Արեւելէն փոշոյ զովարար սիւքը, եւ կը դիտէր վէտ ի վէտ ալիքները որ արեւի վերջին հառաւ գայթեմէն շապարուած, մանկական ծիծաղով մը կը լուծուէին իրարու համըրդներու մէջ: Յիշեց Սեւանի երեկոյնները եւ իւր մանկութեան երազներն եւ խնդաց, նա՛յեցաւ Ս. Ղազարու իրականութեամբ վրայ եւ անոր ջրերու մէջ ցոլացող պատկերին եւ մխիթարուեցաւ:

*Զուարճանայր յաւեացըն փաղփ, ծափէր ի հմայն հայա-
խորախոյս,*

*Եւ ըզհանդրին հեզ հառաջանս՝ է յարձագանգ փոխէր
բընկիծ:*

*Առ՝ աւետեօք սլանայր մեծիս գործառնութեան՝ վեհեցն
յերաստ,*

*Առ՝ Գրիգոր ժայն անկողով, առ Ներսիսեանս եւ Սահա-
կեանս,*

«Հայրապետաց Հայոց, արեւի ի սըըըսթեան սըըսկապա-
նից».

Արեւի արամիաւըըը յարազուարճ, նորոգեցան ձեր հին
արարքք.

Եկայց անհոգ ըզՀայաստանն խաթարեալ, զհարգ
կանգնի.

Ուրախ լերուց երկնն, ուրախ լերուց Հայոց սուրբ
Հայրապետք.

Ձե հոգեցա Տէր նոր ծագել ինն զայս լոյս Հայոց
մեծաց».

Երկու դար է Մխիթարի վառած հրազն
Ալեքրականի ափերուն վրայ, եղաւ Հայ
ազգի ուղեցոյցն դէպ ի Հայրենիքի վերա-
ծնութիւնը, Հայրենիքի ազատութիւնը. անոր
սրտի մէկ կայծն է որ մամուլի միջոցով
տարածուեցաւ, մեծցաւ, բորբոքեց Հայու-

թեան սիրտը, որ դիւցազնաբար նետուե-
ցաւ ժամանակիս համահարակ հրդեհի մէջ,
մահը գրաւական դնելով, սեփական խել-
քով, ուժով ու քաջութեամբ՝ ձեռք բերաւ
կորուսած իրաւունքները, իւր բնաշխարհի
ժառանգութիւնը, իւր ազատութիւնը:

Ու երբ մենք այսօր ժողոված կը տօնաւ-
խմբենք Մխիթար Մեքաստացոյցն մա-
հուն տարեդարձը եւ սրտագին շնորհու-
նենք Ազատ եւ անկախ Հայաստանի վե-
րականգնումն, կը խոստովանինք թէ դա
Հայրենիքի մեծ զաւակի,

ԳԱՂԱՓԱՐԻ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ Է:

ՄԵՂԻՍ ԵՐԵՄԻԱՅ

ՄԽԻԹԱՐ ԱԲԲԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ապրիլ ամսուն 27ը յիշատակի օր մ'է Մխի-
թարեան Միաբանութեան, վասն զի այդ օրը
իւր հրամաններն հիմնադրելով Մխիթար Աբբայ
ծնունդը Մեքաստոյ, իւր մահկանացուն կնքելով
կը վերաշուէր յանձնութիւն: Այս տարի տօնա-
խմբելով ինքն արտասովոր խանդավառութեամբ
աւելի հանդիսաւորութեան երեոյթ մը կ'առնուր,
անոր համար որ Հայաստան ազատ եւ անկախ
ինքնավար պետութիւն մը կազմուած էր: Հայ-
րենիքի վերածնութիւնը՝ հոգեկան քաղաքական,
եղած էր Մխիթարի զազափարականը, ե նա իւր
անձի մէջ եւ իւր հիմնած Միաբանութեան մէջ
զիտցաւ միացնել եւ բարձրացնել աստուածապա-
տութիւն եւ գիտութիւն. այդ երկու կորովի
թեւերով նորա հոգին, նորա Հաստատութիւնը
անկերպարան ձեռի մէջ տառապող Հայաստանը
կազմակերպեցին եւ զինեցին կրօնքի եւ գիտու-
թեան զինքերով խաւարի եւ տգիտութեան դէմ
մարտնչելու: Երկիւստոր իմաստութեան լոյսը,
գիտութեան շահը մատակարարելով Հայաստանի
զաւակաց, անհոգ թթափեցին դարաւոր քունը,
բացին Հայկաջ աշուրներն, զգացին քրիստոնէա-
կան պարտաճանաչութիւն եւ ազգային գիտակ-
ցութիւն, վառեցան կրօնքի եւ հայրենի սիրով,
այն վայրկենէն սկսաւ Հայրենիքի վերածնունդի
յոյժութիւնը, որ մեծնալով հասակի հասակ, անելով
սրտի ի սիրտ, զօրանալով կամքերու մէջ, բերաւ

կապեց միացուց անհատական ուժերը, ե կազմեց
դիւցազնուններու զունդ մը որոնք բախեցին իրենց
կուրծքերը բռնութեան դէմ, ճակատ առ ճակատ
կռուեցան հինաւուրց բարբարոսին դէմ, տոնա-
տակ զլորեցին բռնակալի զլուխն եւ անոր սրտին
վրայ շէտակի կանգնեցին յաղթութեան եւ ազա-
տութեան դրօշն:

Ահա թէ ինչն էր որ խանդավառել էր Աստու-
ծոյ եւ Հայաստանի համար անձնազոհ նահատակը
որու սուրբ հոգին երկնքի բարձունքէն իջած կը
սաւառնէր իւր հիմնարկած Տան որմերու մէջ,
որու վրայ կը ծածանէր Հայաստանի եռափայլ
եռախորհուրդ կարմիր կանաչ կապոյտն Հայոց:

Ըստ սովորութեան Մխիթար Աբբայի ծրա-
զրած զեղեցկակերտ Գրտտան մէջ, հաւաքուրը էին
Միաբանները եւ Մուրադ-Ռափայէլեան վարժա-
րանի Ուսանողներն եւ Աշակերտները: Հանդի-
սասրահին խորհրդաւոր լուծիւնը ընդհատեց,
նոր ընծայարանի փոքրագոյն աշակերտներէն՝ Տէր
էլ Զօրի անապատներու մէջ կոտորուած մանուկնե-
րէն մին եռանդուն հնչին ձայնով արտասանելով
Հ. Աւիրանի նուագներէն «Հայցուածք Մխիթա-
րայ» ոտանաւորը, որով որբացեալ սրտի մը
անհուն վստահութիւնը կը ներշնչէ առ օրագոհին
Երկնքին մայրերէն ամենէն քաղցրը, ամենէն
բարեգութը: Յետոյ երկու Միաբաններ համա-
նոստակի պատկերներն Մխիթարայ դէմքը. մէկը